

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СЦЕНІЧНА ПІДГОТОВКА»**

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність – В5 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ. Вибіркова навчальна дисципліна «Сценічна підготовка» є необхідним компонентом циклу гуманітарної підготовки. Актуальність курсу визначається необхідністю закріплення та поглиблення отриманих практичних акторських знань та навичок, підготовки до екзамену з дисципліни «Сценічна підготовка», а також формування уявлень про основні поняття та розділи курсу, навичок розумової праці та самостійності у пошуку та придбанні нових знань з музичного мистецтва, з метою надання їм допомоги у самостійному вивченні тем навчального курсу.

КОМПЕТЕНТНОСТІ. У межах курсу здобувачів повної загальної середньої освіти формують загальні компетентності, передбачені освітньою програмою ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

ІНТЕГРАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/ /організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти. Кількість кредитів ЄКТС – 7, курс – 3-4, семестр – 3-4-5-й, загальний обсяг годин –210, з них аудиторних –93 години, самостійних – 117 годин.

МЕТОЮ викладання навчальної дисципліни «Сценічна підготовка» є надання здобувачам освіти професійного досвіду майстерності оперного, опереткового, камерного співака: володіння основами артистизму, сценічного руху, пластично-хореографічними навичками; знання артикуляційних особливостей української, італійської, німецької, французької, англійської, та ін. (спираючись на власний репертуар) мов; розвиток художнього смаку з метою удосконалення рівня виконавства оперного, опереткового, камерного фахівця; підготовка здобувачів до виконавської і педагогічної діяльності, в контексті оперного, опереткового, камерного мистецтва.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично- теоретичної/педагогічної/організаційно творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ. Дисципліна «Сценічна підготовка» вивчається протягом 3-4 років навчання. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання, отримані на попередньому освітньому рівні - початкової спеціалізованої музичної освіти. «Сценічна підготовка» безпосередньо пов'язана з такими

дисциплінами, як «Фах», «Клас ансамблю», «Читка з листа», «Історія вокальних стилів», «Виконавська практика» тощо

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ. Заняття з дисципліни «Сценічна підготовка» будуються на основі індивідуальної програми навчання, послідовно розробленої викладачем даного навчального курсу, що формується з урахуванням індивідуальних можливостей здобувача фахової передвищої освіти та завдань, які ставляться перед ним. Кожного семестру протягом перших років навчання здобувач повинен опанувати певну кількість (визначається цикловою комісією) різних за жанрово-стильовими характеристиками творів.

Тема 1. Вступ. Дикція та орфоепія. Будова мовного апарату. Гігієна голосу. Профілактика професійних захворювань.

Тема 2. Монолог. Внутрішній і спрямований монолог. Мовна характеристика героя. Час написання твору. Конфлікт, словесна дія, підтекст.

Тема 3. Робота над мовно-руховою координацією (загальна координація в часі, просторі, ритмічному малюнку, характері, звучанні мови; створення комбінації).

Тема 4. Робота з партнером; тренінг взаємодії (абстрактний тілесно-тактильний контакт).

Тема 5. Робота над музично-пластичною імпровізацією (спонтанний вираз музики тілом, абстрактна-асоціативне мислення тілом).

Тема 6. Підготовка до вокально-рухової координації (поетапне створення складної смислової комбінації).

Тема 7. Виконання вокально-рухової координації (з'єднання точного виконання техніки рухів із змістом та акторським виконанням).

Тема 8. Особливості стильової поведінки та етикет, прийняті у світському західно-європейському та вітчизняному суспільстві в різні історичні епохи (Іспанія 17 століття, Франція 18 століття, Україна та інші слов'янські народи 16-21 століття).

Тема 9. Робота над музично-пластичною імпровізацією (спонтанний вираз музики тілом, абстрактна-асоціативне мислення тілом).

Тема 10. Стиль автора в роботі над уривками з оперно-опереткових творів

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ. Дисципліна «Сценічна підготовка» реалізується у вигляді аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. У процесі роботи над сценічно-навчальним матеріалом:
 - словесні (бесіда, пояснення);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (індивідуальна гра на інструменті).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного та практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - індуктивно-дедукційні,
 - репродуктивні,
 - проблемні,
 - інтерпретаційні,
 - постановочно-аналітичні.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. Контрольні заходи включають поточний, семестровий та підсумковий контроль і проводяться у формі сольних виступів. Вимоги до контрольних заходів розробляються цикловими комісіями.

До основних форм поточного, семестрового та підсумкового контролю відносяться: прослуховування індивідуальних програм, що включає виконання технічного матеріалу та читання нот з листа; прослуховування програми академічного концерту, презентація анотацій; прослуховування програми семестрового іспиту, що проводиться з метою оцінки результатів навчання за семестр.

Підсумкова атестація у формі екзамену здійснюється з метою підведення підсумків даного навчального курсу та представляє собою виконання творів у обсязі, визначеному кожною цикловою комісією.

ПОЛІТИКА КУРСУ. («Правила гри»). Кожен здобувач освіти зобов'язаний бути присутнім на аудиторних заняттях за розкладом. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є творчим та відкритим до конструктивної критики. Активна участь здобувачів у навчальному процесі заохочується додатковими балами. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Для отримання підсумкової позитивної оцінки кожне пропущене заняття повинно бути відпрацьовано здобувачем через систему самостійних завдань. Викладач має право знизити оцінку здобувачу, який порушив термін виконання обов'язкових самостійних завдань. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Біленька А. М. Еволюція сценічного слова в українському театрі та кінематографі: історико-культурний контекст (XX – перша чверть XXI ст.) – Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 Культурологія. Харківська державна академія культури, Харків, 2023.

2. Дадукевич О. В., Цивата Ю. В. Інтонація як засіб логікоемоційної виразності в словесній дії професійного актора // Вісник Нац. академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2022. № 4. С. 161–166.

3. Г.О., Лимар Л.Д. Основи акторської майстерності в екранній творчості: тексти лекцій [науковий редактор доктор наук із соціальних комунікацій Гоян В.В.]. – Київ, Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. – 108 с.

4. Клековкін О. Ю. Театральна культура України : Сценарії. Ролі. Статуси. Київ : Арт Економі, 2020. 232 с.

5. Курбас Л. Філософія театру ; упорядн. М. Лабінський ; післямови М. Москаленко, Д. Лабінська ; ред. М. Москаленко. Харків-Київ : Видавець Олександр Савчук ; Видавництво «Основи», 2022. 920 с.

6. Натанчук Л. Основи акторської майстерності та грим : методичні рекомендації для здобувачів освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво. Луцьк, 2022. 24 с.

7. Салата О. Український театр в умовах німецької окупації 1941- 1942 рр. // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. 2022. Вип. 23. С. 83–92.

8. Турчина М. О. Архетип трікстера та його інтерпретація в українській музичній культурі кінця XX ст. – початку XXI ст. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата культурології) за спеціальністю 034 – культурологія (03 «Гуманітарні науки»). Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2023. 200 с.

Додаткова

1. Антонюк В. Г. Школа сольного співу НМАУ ім. П.І. Чайковського / В. Г. Антонюк // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. – К.: Музична Україна. – 2004.

2. Гнидь Б. П. Вокальний факультет. Спеціалізація “Спів” // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. – К. : Музична Україна. – 2004.

3. Волошин П.М. Вокально-виконавська манера, як творчий чинник сучасного вокального мистецтва. Věda a perspektivy. 2022. № 2(9). [https://doi.org/10.52058/2695-1584-2022-2\(9\)-132-141](https://doi.org/10.52058/2695-1584-2022-2(9)-132-141).

4. Вотреїна В. В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2001.

5. Іригіна С.О. Сценічна культура студента-вокаліста як феномен фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Наукові записки.

Серія: Педагогічні науки. 2021. Вип. 197. С. 91–96.
<https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-197-91-96>.

6.Овчинникова А. П. Сценічна мова: традиції і перспективи // Культура України. Мистецтвознавство. Харків, 2001. Вип.8. С. 64-70. 145.

7.Овчинникова А. П. Виразальні засоби мовного дискурсу у метахудожньому контексті : автореф. дис... д-ра мистецтвознав. : 17.00.01 – історія теорія культури; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2002. 32 с

8.Суколова М.А. Основні чинники впливу на сценічний імідж викладача вокалу в сучасних умовах. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020.

9. Яник О.А. Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Основи сценічного руху» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з театрального мистецтва початкового професійного спрямування, клас драматичного театру, клас музичного театру (мюзиклу). Київ, 2022, 18 с.

10. Швачко Т. О. Євгенія Мірошніченко / ШвачкоТ. О. – К. :МузичнаУкраїна, 2011.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://cutt.ly/UDR6PsB>.
2. <https://cutt.ly/iDnHbkh>
3. <http://old.dailylviv.com/3D/loda/>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=pYxdUjR6v3E>
5. https://www.youtube.com/watch?v=T8Tdhh-1_3k
6. <https://www.youtube.com/watch?v=fHOoOOgJBWc>
7. <https://www.libok.net/razdel/26/iskusstvo>